

Barcelona aplicarà criteris de gènere a tots els projectes urbanístics de la ciutat

- » El nou *Manual d'urbanisme de la vida quotidiana* recull metodologies i eines dirigides als equips tècnics municipals perquè els apliquin en la planificació, redacció i execució dels plans i projectes de transformació física de la ciutat
- » És fruit de les actuacions fetes pel Govern municipal per incorporar la perspectiva de gènere en l'urbanisme i fer que l'espai públic sigui més segur i atengui les necessitats dels homes i les dones de forma equitativa
- » En dos anys, s'han fet 11 marxes exploratòries a diversos punts de la ciutat amb 173 dones participants per analitzar a peu de carrer les problemàtiques i necessitats de cara a fer-hi millores i augmentar la percepció de seguretat
- » Una d'elles ha estat a la Colònia Santiveri, al barri de la Marina, on ja s'ha reurbanitzat els carrers Gabriel Miró, Torres de Marina i Encuny a partir dels criteris recollits en la marxa exploratòria
- » El procés participatiu de la gran transformació de la Meridiana ha incorporat sessions de treball amb grups de dones i altres col·lectius de gènere, i a Gràcia s'ha dissenyat un mapa d'espais i equipaments públics amb rutes accessibles i segures

Barcelona ha incorporat la perspectiva de gènere en l'urbanisme que té lloc a la ciutat per situar la vida quotidiana en el centre de les seves polítiques i donar resposta des d'una visió inclusiva a les necessitats del conjunt de la ciutat. L'objectiu d'aquesta nova mirada és que l'espai públic atengui totes les necessitats dels homes i les dones de forma equitativa i incorpori nous plantejaments que fins ara quedaven lluny de l'urbanisme tradicional.

Fa prop de dos anys, les àrees d'Ecologia Urbana i de Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona van impulsar la Mesura de govern 'Urbanisme amb perspectiva de gènere' per integrar aquest plantejament en totes les polítiques vinculades a la gestió de l'espai públic, la mobilitat i l'ecologia de la ciutat. Al llarg d'aquest temps, s'han anat desenvolupant mesures i actuacions per garantir que la perspectiva de gènere formi part indissociable de les decisions vinculades a l'urbanisme.

La mesura s'ha estès a tots els àmbits de l'urbanisme. Des del planejament urbanístic, es treballa per enfortir la xarxa quotidiana als barris, formada pel conjunt d'espais de relació, equipaments quotidians, comerços, parades de transport públic i carrers que els connecten. I a través de l'espai públic, es procura que els carrers, les places, els jardins i parcs de la ciutat es projectin de manera que siguin i es percebin segurs i evitin racons i zones fosques.

Els treballs fets en aquest àmbit es presenten aquest dijous a la jornada 'A Barcelona fem urbanisme de gènere', que organitza l'Ajuntament a la Biblioteca Jaume Fuster. Hi prendran part tant la tinenta d'alcaldia d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat, Janet Sanz, com la regidora de Feminismes i LGTBI, Laura Pérez.

Un nou manual i formació en perspectiva de gènere per al personal tècnic

Per poder tirar endavant tots aquests objectius és essencial que l'Ajuntament apliqui, a nivell de gestió municipal, mecanismes de caràcter transversal a totes les fases de desenvolupament de les polítiques urbanes. Per això, el Govern municipal ha editat el *Manual d'urbanisme de la vida quotidiana*, que inclou criteris de gènere als equips tècnics que participen en la planificació, redacció i execució dels plans i projectes de la ciutat.

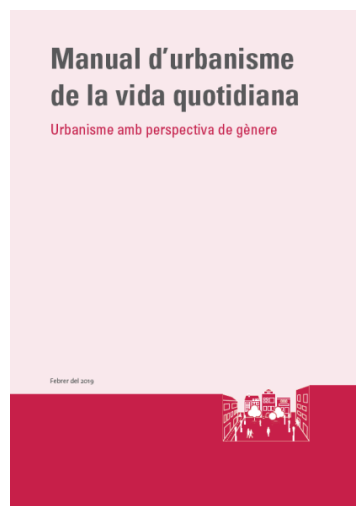
El document té la voluntat de superar la tradicional separació de l'urbanisme en espai públic i privat, un urbanisme de dues dimensions. Per tant, concep la ciutat com un continu i intenta reflexionar-hi des de la seva complexitat, i proposa treballar a diferents escales per incloure factors tan diversos com el temps, el teixit social o el grau d'autonomia dels seus habitants.

Per recollir aquesta capa de coneixement, el manual estableix diferents metodologies que reflecteixen com s'utilitza la ciutat, quins i com són els seus habitants i quines necessitats tenen. Tots aquests criteris seran d'aplicació des d'ara en tots els projectes urbans que desenvolupi l'Ajuntament.

A més, al llarg d'aquests dos anys s'han dut a terme sessions de capacitació en perspectiva de gènere per al personal tècnic i directiu que exerceixen responsabilitats en l'elaboració de projectes de l'àrea d'Ecologia Urbana. Per tant, els treballadors de l'àmbit urbanístic compten a dia d'avui amb el coneixement necessari i amb les eines i instruments que es recullen al manual per sumar la visió de gènere de manera idònia a tots els projectes urbanístics.

El manual es pot consultar en aquest enllaç:

<http://www.ajuntamentbarcelonaprensa.info/download/1190207MANUALMUVQweb.pdf>

Marxes exploratòries: trepitjar el carrer de la mà de les seves veïnes

Un dels elements més innovadors en l'aplicació directa de la mesura de govern han estat les marxes exploratòries, que han consistit en diverses trobades i excursions pel propi territori sumant veïnes, tècnics d'urbanisme dels districtes i tècnics de feminisme i transversalitat. A partir d'aquestes trobades s'ha analitzat en comú quines són les problemàtiques i quines les demandes i millores que es podien dur a terme, sobretot, per millorar la percepció de seguretat.

Per exemple, algunes d'aquestes han estat millorar l'enllumenat, els entorns escolars, les places, la vegetació perquè no sigui tan frondosa i no es converteixi en pantalla visual, el paviment, ampliar voreres o, en trams estrets, eliminar el cordó d'aparcament per facilitar la mobilitat però, també, la sensació de seguretat, la mobilitat i la quotidianitat.

En total s'han dut a terme 11 marxes exploratòries que han comptat amb 173 participants. En concret, 5 s'han fet al districte de Gràcia (barris del Coll, Vallcarca i els Penitents, la Salut, Camp d'en Grassot i Vila de Gràcia) i 6 a barris del projecte Pla de Barris (Trinitat Vella, Trinitat Nova, Bon Pastor i Baró de Viver, La Verneda i la Pau, Besòs-Maresme i La Marina).

	LLOC	PROCÉS	PARTICIPANTS
1	La Marina	Pla de Barris	17
2	El Coll (Gràcia)	procés participatiu	11
3	Camp de'n Grassot (Gràcia)	procés participatiu	8
4	La Salut (Gràcia)	procés participatiu	10
5	Trinitat Nova	Pla de Barris	16
6	Vila de Gràcia	procés participatiu	10
7	Vallcarca (Gràcia)	procés participatiu	10
8	Verneda / La Pau	Pla de Barris	29
9	Trinitat Vella	Pla de Barris	25
10	Bon pastor / Baró de Viver	Pla de Barris	17
11	Besòs/ Maresme	Pla de Barris	20
			173

Una d'aquestes marxes exploratòries va servir per tirar endavant la remodelació de la Colònia Santiveri, al barri de la Marina de Sants-Montjuïc. En concret, els carrers Gabriel Miró, de Torres de Marina i de l'Encuny s'han reurbanitzat per fer-los més accessibles, agradables i segurs per al veïnat que els transita. Els criteris de transformació dels carrers van sorgir de la diagnosi feta a la marxa exploratòria en què van participar experts i veïnes del barri per visualitzar els punts negres i les mancances de la zona que generaven més inseguretat, sobretot a les dones.

Com a resposta a les demandes sorgides a les marxes, els carrers de l'entorn de la Colònia Santiveri han millorat la il·luminació, la visibilitat, la disposició dels elements que treuen visibilitat, la vegetació i l'amplada de les voreres fent que la zona sigui més accessible, segura i amable. El cost de l'obra ha estat d'1 milió d'euros.

Per tal que les marxes exploratòries passin a ser una pràctica habitual de qualsevol reurbanització, l'Ajuntament n'ha editat un quadern metodològic. A partir d'aquest document es proporcionen eines per a la transformació feminista de l'espai públic i urbà i es fixen uns objectius a assolir per establir criteris comuns metodològics que facilitin la realització de les marxes i la seva posterior aplicació amb normalitat.

El quadern es pot consultar aquí:

https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2019/02/Quadern_marxes1-imprimir_simples-1.pdf

La nova Meridiana: una gran transformació amb mirada de gènere

La transformació de l'avinguda Meridiana, que ja està en marxa al tram Glòries-Mallorca, vol convertir-la en un nou eix cívic més verd i sostenible que convidi la ciutadania a viure-la i no es lleixi com una barrera que divideix barris.

El procés de participació ciutadana fet per consensuar la reurbanització ha incorporat la mirada de gènere per posar el focus en la manera de facilitar el fet de travessar-la, pensar en els encreuaments i els eixos transversals que connecten els barris de l'entorn. Aquesta perspectiva s'ha integrat en les percepcions, opinions i propostes dels diferents perfils de les persones que hi viuen.

Així, es varen definir tres àrees o grups de barris, corresponents a tres trams de l'avinguda: l'àrea A, amb els barris de Clot i Camp de l'Arpa; l'àrea B, amb Navas, El Congrés i els Indians i la Sagrera; i, per últim, l'àrea C, amb els barris de Vilapicina i Torre Llobeta i Sant Andreu.

A partir d'aquí, es va treballar en grups de dones, de veïns, de comerciants, de gent gran, de joves, d'infants, d'adolescents i de persones amb diversitat funcional per una reflexió amb perspectiva de gènere sobre les necessitats quotidianes de la gent del territori. I es van realitzar 28 sessions amb els diferents grups de treball i 3 sessions més conjuntes per cada conjunt de grups i territori. Van participar 711 persones en el total de les sessions, de les quals el 52% van ser dones.

Tots els coneixements recollits al llarg d'aquestes sessions es van incloure dins la diagnosi dels barris per millorar la xarxa quotidiana i per activar i reforçar els eixos prioritaris de transversalitat. L'objectiu final ha estat definir millores en la qualitat i condicions de creuament de l'avinguda i en la relació entre els barris, d'una i altra banda de la Meridiana. Tot plegat, des de la perspectiva de gènere.

Gràcia, focus grup de la quotidianitat

A Gràcia s'ha tirat endavant un projecte pilot per produir un mapa de la xarxa quotidiana a escala de barri i de districte que inclogui els equipaments, els espais públics i altres serveis i on s'indiquin les rutes accessibles i segures, així com rutes alternatives.

S'ha realitzat una diagnosi descriptiva de la zona d'estudi mitjançant l'elaboració de diferents mapes a l'àrea del Coll-Vallcarca. En aquest procés, s'han establert contactes amb els agents socials del barri i s'han portat a terme diferents tallers per elaborar cartografies socials. També se n'han fet amb famílies amb nens d'etapa infantil, amb la comissió d'urbanisme del barri, amb dones i amb nois i noies adolescents, famílies amb infants a l'escola primària, amb la comissió de salut i amb gent gran.

Fruit d'aquesta feina, s'ha elaborat una metodologia per fer una diagnosi de l'espai físic i diagnosi de l'activitat de les persones. I amb tota la informació recollida s'ha elaborat una sèrie de mapes amb l'objectiu de poder descriure quins elements faciliten i quins dificulten la realització de les tasques quotidianes i de cura. Finalment, s'ha recollit en un dossier tota la diagnosi, la síntesi i les propostes d'aquest cas pràctic de l'àrea de Coll-Vallcarca. Suposa un document de diagnosi molt útil per ampliar la informació a tenir en compte a l'hora de fer intervencions i millores en aquest barri.

La xarxa de bus, gran aliada de la connectivitat i accessibilitat de les dones al territori

L'autobús és el transport públic més utilitzat per dones, criatures i gent gran. Per aquest motiu, millorar-lo des d'aquesta perspectiva de gènere el fa més accessible al conjunt de la ciutadania. En aquest sentit, s'estan fent millores en la il·luminació de totes les noves marquesines per donar millor visibilitat a les parades i dotar-les d'una sensació de major seguretat.

Així doncs, el desplegament final de la nova xarxa ortogonal d'autobusos, el passat novembre, suposa una millora important pel que fa a connectivitat i accessibilitat, ja que una major freqüència del servei incrementa la rapidesa del desplaçament però també la seguretat a les parades.

Les *superilles*, nous espais amables

El programa Superilles integra en el seus objectius principals la voluntat de millora de tots els indicadors que també són propis de millores des del punt de vista de gènere, en el sentit d'una ciutat millor i amb més qualitat per a viure. En són exemples l'impuls de més arbrat i superfície per al vianant, la reducció de vehicles que hi circulen i la contaminació de l'aire i l'acústica.

També s'han aplicat metodologies d'avaluació pròpies de l'urbanisme en clau de gènere, com ara enquestes sobre satisfacció d'ús. A la superilla del Poblenou, per exemple, s'ha dut a terme un treball participatiu de valoració de la seva implantació per avaluar els efectes mediambientals, en salut i en la vida quotidiana.